

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL**STRATEGAETH GYFALAF**

1. Bydd y Cyngor yn ffurfio Rhaglen Gyfalaf aml-flwyddyn gyda'r nod o weithio tuag at orwel cynllunio ariannol Cyfalaf hirdymor.
2. Bydd yn ofynnol i holl wariant Cyfalaf a gynlluniwyd, cynigion Cyfalaf a buddsoddiad Cyfalaf arfaethedig mewn asedau sydd eisoes yn bodoli neu asedau newydd, boed hynny drwy gyllid grant neu fel arall, gefnogi Strategaeth Gorfforaethol y Cyngor ar gyfer 2022-2027 a'r Blaenoriaethau Corfforaethol sylfaenol ac amcanion cysylltiedig Gwasanaethau. Dylai Cynllunio Rheoli Asedau fod o gymorth wrth fod yn sail i bennu'r Rhaglen Gyfalaf a gwariant hanfodol ar asedau'r Cyngor sydd eisoes yn bodoli.
3. Mae'r Cyngor ar hyn o bryd yn cynnal Grŵp Rheoli Prosiectau Corfforaethol (sy'n rhoi cymorth, cyngor a chyfarwyddyd priodol i brosiectau), Grŵp Monitro Cyfalaf (sy'n rhoi rheolaeth weithredol ar gyfer gwariant Cyfalaf yn ystod y flwyddyn a'r sefyllfa ariannu) a Grŵp Datblygu (sy'n rhoi mewnbwn strategol ehangach ar gynigion a chyfleoedd datblygu Cyfalaf). Bydd gan y 3 Grŵp rôl allweddol ond mae gan bob un ohonynt eu Cylch Gorchwyl penodol eu hunain.
4. Bydd Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor yn amlinellu sut y bwriedir ymdrin â gweithgareddau sy'n ymwneud â'r Trysorlys megis Buddsoddiadau a Benthycia gan hefyd alinio'n llawn a rhoi cyfrif am gynigion y Rhaglen Gyfalaf. Bydd hefyd yn cynnwys manylion ar y lefelau benthycia arfaethedig (yn fewnol ac yn allanol) sy'n gyson â'r cynlluniau hyn a'r angen i fod yn ddarbodus. Bydd y Strategaeth Rheoli Trysorlys hefyd yn cynnwys Polisi Isafswm Refeniw'r Cyngor ar gyfer darparu ad-daliad o'r ddyled dros ei hoes.
5. Rheolir y Rhaglen Gyfalaf a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys gan swyddogion sy'n gyfrifwyr â chymwysterau proffesiynol ac sy'n gorfod cyflawni Datblygiad Proffesiynol Gorfodol.
6. Bydd yr egwyddorion arweiniol ar gyfer cynllunio Cyfalaf presennol y Cyngor ac yn y dyfodol yn cynnwys:
 - Sicrhau effeithlonrwydd drwy wneud y defnydd gorau o asedau cyfredol sy'n cynnwys tir ac adeiladau a thechnoleg gwybodaeth. E.e. Dylid rhesymoli adeiladau gwag/na ddefnyddir yn ddigonol, lleihau costau refeniw a hefyd cynhyrchu derbyniadau cyfalaf posib.
 - Mae angen strategaeth ariannu ar gyfer pob prosiect cyfalaf mawr (wedi'i ariannu gan grant neu fel arall) fel rhan o'r achos busnes sy'n cael ei ddatblygu.
 - Bydd y Rhaglen Gyfalaf fel arfer yn cael ei phennu fel na fydd dim Benthycia Darbodus yn cael ei wneud i ariannu'r Rhaglen Gyfalaf graidd ac eithrio pan fydd yn ariannu prosiectau Cyfalaf penodol. Bydd angen achos busnes i gefnogi Benthycia Darbodus e.e. Rhoddir ystyriaeth i ddefnyddio benthycia

darbodus pan fydd yn bosib clustnodi arbedion refeniw a ddefnyddir i ariannu costau ariannol cyfalaf y buddsoddiad cyfalaf cychwynnol.

- Byddwn yn parhau i ystyried cynlluniau buddsoddi i arbed sy'n sicrhau arbedion refeniw yn dilyn buddsoddiad cyfalaf cychwynnol fel blaenoriaeth uchel am eu bod yn medru darparu cyfraniad positif i sefyllfa gyllidebol refeniw yn y tymor canolig (e.e. mesurau Effeithlonrwydd Ynni). Bydd hyn hefyd yn medru cynnwys cynlluniau sy'n fuddsoddiad cyfalaf er mwyn osgoi cynnydd mewn costau yn y dyfodol.
- Clustnodi, ysgogi a gwneud y gorau o gyfleoedd cyllid grant allanol lle y bo hynny'n bosib, er ar ei ben ei hun mae'n bosib nad yw hyn bob amser y prif beth sy'n gyrru prosiectau cyfalaf.
- Dylid ystyried strategaethau ymadael fel rhan o unrhyw gais am gyllid grant a grantiau y llwyddwyd eu denu.
- Caiff cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi eu cynnal drwy ddarparu arian am un tro yn unig i gefnogi'r rhaglen Gyfalaf. Mewn achosion lle gellir cyflawni arbedion refeniw cyn gofynion y gyllideb flynyddol mae'n bosib y cânt eu dynodi i gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi er mwyn cefnogi blaenoriaethau Cyfalaf yn y dyfodol. Yn benodol, bydd cyfraniad arian cyfatebol y Cyngor ar gyfer Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif Band B yn cael ei gefnogi'n bennaf drwy gyllid a neilltuwyd yng nghronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl.
- Ystyrir derbyniadau cyfalaf yn gyfraniad positif i'r rhaglen gyfalaf gyffredinol a chânt eu dyrannu yn unol â'r balans sydd ar gael ar ddechrau'r flwyddyn. Caiff rhestr o'r asedau arfaethedig y bwriedir eu gwaredu ei chynnal a'i monitro'n rheolaidd. Pan fydd angen ystyrir yn briodol unrhyw achos lle bydd asedau mawr yn cael eu gwaredu.
- Os bydd Cyfarwyddyd Cyfalafu ar gael gan Lywodraeth Cymru bydd yn cael ei ystyried a'i ddefnyddio fel, pryd ac os bydd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Cyllid a Chaffael fel swyddog Adran 151 yn ystyried hyn yn briodol:
- Bydd y Cyngor yn parhau i feddu ar Eiddo Buddsoddi fel rhan o'i Ystâd Gorfforaethol. Mae hwn yn weithgarwch masnachol wrth i'r Cyngor geisio roi eiddo ar brydles ar bris y farchnad a thrwy hynny cael adenillion masnachol o'r eiddo. Ar hyn o bryd mae gweithgarwch masnachol y Cyngor yn risg isel am nad yw'n elfen sylweddol yng nghyd-destun sefyllfa ariannol a chyllideb gyffredinol y Cyngor. Petai unrhyw gyfleoedd newydd yn dod ar gael bydd angen llunio achos busnes fydd yn cynnwys diwydrwydd dyladwy ariannol a chyfreithiol gan gynnwys sicrhau y cydymffurfir â gofynion y Cod Materion Ariannol (Rhagfyr 2021) sy'n gwahardd benthyca mewn sefyllfaoedd lle bo sicrhau adenillion ariannol yn brif nod, a bod defnyddio cyngor mewnol/allanol arbenigol lle y bo'n briodol yn ogystal â dilyn y trefniadau llywodraethu priodol.
- Ymgwymerir â diwydrwydd dyladwy priodol mewn perthynas â natur, graddfa a maes gweithgarwch wrth ystyried grantiau Cyfalaf i 3^{ydd} partiön o fewn y Rhaglen Gyfalaf.

7. Bydd y Cyngor yn canolbwyntio ar y meysydd blaenoriaeth allweddol canlynol yn ei Raglen Gyfalaf:

- Gweithio gyda'r sector preifat a chyhoeddus ar draws y rhanbarth drwy Bartneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru, Bargaen Twf Tyfu Canolbarth Cymru, Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU a'r Gronfa Ffyniant Bro, er mwyn hybu'r economi leol a rhanbarthol.
 - Gweithredu Strategaeth Economaidd Ceredigion
- a) Creu cymunedau gofalgarn ac iach gan gynnwys
- Darparu arian ar gyfer grantiau Cyfleusterau mandadol a dewisol i'r Anabl.
 - Adolygu a datblygu cynlluniau llety preswyl arbenigol naill ai gan y Cyngor neu ar y cyd â Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig a phartneriaid eraill.
 - Cylch Caron – prosiect Bwrdd Gwasanaethau Lleol Ceredigion i ddarparu gofal iechyd a gofal cymdeithasol yn ardal Tregaron
 - Sefydlu canolfannau lles
- b) Darparu'r dechrau gorau mewn bywyd a galluogi dysgu o bob oed gan gynnwys
- Parhau i foderneiddio Ysgolion drwy raglen Ysgolion yr 21ain Ganrif a llwybrau ariannu eraill.
- c) Creu cymunedau cynaliadwy, gwyrdd gyda chysylltiadau da gan gynnwys
- Datblygu cynlluniau Amddiffyn yr Arfordir
 - Rheoli Carbon - Ceisio lleihau ymhellach gollyngiadau carbon a gostwng costau ynni gymaint â phosib er mwyn mynd i'r afael â chynnydd yn y dyfodol drwy alluogi mesurau effeithlonrwydd ynni yn asedau'r Cyngor yn ogystal â'r stoc breifat a stoc Tai Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig.
 - Cerbydau newydd – Adolygu fflyd ehangach yr awdurdod ar draws holl wasanaethau a phontio tuag at fflyd Cerbydau Allyriadau Isel lawn.
 - Gwelliannau hanfodol i Adeiladau, Pontydd a Ffyrdd.